

K U N T A R A H O I T U S

V U O S I K E R T O M U S 1 9 9 6

ISÄLTÖ

Kuntarahoitus Oy	5
Toimitusjohtajan katsaus	7
Kunnallistalous ratkaisujen edessä	11
Toimintakertomus	15
Tase	18
Tuloslaskelma	20
Rahoituslaskelma	21
Tilinpäätöksen liitetiedot 31.12.1996	22
Kuntarahoitus Oy:n taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	25
Tilikauden tulos ja voiton käyttö	26
Tilintarkastuskertomus	26

K U N T A R A H O I T U S

Yrjönkatu 9,

00120 Helsinki

PL 744, 00101 Helsinki

Puh. (09) 6803 5666

Fax (09) 6803 5669

<http://www.munifin.fi>

KUNTARAOITUS OY

Kuntarahoitus Oy toimii suomalaisen kuntasektorin edustajana kotimaisilla ja kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Yhtiön tärkein tavoite on hankkia mahdollisimman edullista rahoitusta kunnille. Yhtiö myöntää lainoja vain kunnille, kuntayhtymille tai näiden takaamille yhteisöille.

Kuntarahoitus Oy on perustettu vuonna 1989. Yhtiön koko osakekanta on alusta lähtien ollut Kuntien eläkevakuutuksen omistuksessa.

Varsinaisen antolainaustoiminnan Kuntarahoitus aloitti vuoden 1991 alussa. Yhtiö toimii luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisena luottolaitoksena.

Kuntarahoitus Oy:n kautta kunnat pystyvät hyödyntämään koko kuntasektorin korkean luottokelpoisuuden ja vaikuttamaan siten omiin lainakustannuksiinsa.

Yhtiön varainhankinta tapahtuu joko kotimaisilta tai kansainvälisiltä pääoma-

markkinoilta. Kotimainen varainhankinta on selkeästi voimistunut sen jälkeen kun Kuntarahoitus Oy neljä vuotta sitten laski liikkeeseen ensimmäisen yleisöle merkittäväksi tarkoitetun Kuntaobligatiolainan. Kuntien kotimaisen lainanoton osalta Kuntaobligatioista onkin tullut yhtiön merkittävin varainhankintamuoto. Vuoden 1996 loppuun mennessä yhtiö oli laskenut liikkeeseen yhteensä seitsemän Kuntaobligatiolainaa.

Kuntien varainhankinnan turvaamiseksi ja kehittämiseksi aloitti syksyllä 1996 toimintansa Kuntien takauskeskus. Takauskeskus voi myöntää takauksia kuntien joko suoraan tai välillisesti omistamien tai kuntien määräysvallassa olevien luottolaitosten varainhankinnalle. Laki Kuntien takauskeskuksesta tuli voimaan 1.7.1996.

Pankkien ja luottolaitosten vakavaraisuutta laskettaessa Kuntarahoitus Oy:n velkasitoumukset luetaan Suomessa nol-lariskiluokkaan.

Kuntarahoitus Oy:n luottoluokitukset 11.2.1997

	Kotimaan valuutta	Ulkomaan valuutta
Standard & Poor's	AA+	AA
Moody's	Aaa	Aa1

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 1996 oli Kuntarahoitukselle tulokellinen sekä lukujen että toimintojen valossa. Vuoden loppupuolella lainojen kysyntä kasvoi merkittävästi. Taseemme laski kuitenkin yli 10 %, koska vuoden aikana erääntyi bullet-lainoja noin 2,5 miljardilla markalla. Kuntien takauskeskus aloitti toimintansa loka-kuussa, ja laskimme liikkeeseen ensimmäiset Kunta-obligaatiot joulukuussa.

Olemme jatkuvasti kehittäneet kuntasektorille suunnattuja lyhytaikaisia lainoja ja vuodelle 1997 on luvassa uusia kehityssuunnitelmia, joita lähdemme markkinoimaan vuoden alkupuolella. Koko kuluneen vuoden pystyimme tarjoamaan korkoinstrumenttejamme ulkomailla ja kotimaassa suurille institutionaalisille sijoittajille sekä piensijoittajille. Molemmilla markkinoilla vastaanotto on ollut hyvin myönteistä.

Monipuolistuneet rahoituspaketit ja uudet lyhytaikaiset lainat

Kilpailuasemamme vahvistui vuonna 1996, kun otimme käyttöön uudet lainapaketit, joiden avulla pystyimme tarjoamaan kunnille hyvin monipuolisia lainoja – kiinteäkorkoisista vaihtuvakorkoisiin ja eri pituisilla juoksuajoilla, aina yhdestä vuodesta viiteentoista vuoteen saakka. Emme ole perineet lainoista provisioita ja lainamarkkinat ovat koko vuoden ajan seuranneet asettamaamme korkotasoa.

Käynnistimme vuoden 1996 puolella suunnitelmat lyhytaikaisten lainojen markkinoimisesta kuntasektorille. Tavoitteena on pienentää kuntien rahoituskustannuksia ja lisätä joustavuutta kuntasektorin asiak-

kaiden palvelemisessa.

Kuluneena vuonna toimme markkinoille uuden investointirahoitustuotteen yhdessä Euroopan Investointipankin kanssa. Kuntarahoitus tarjoaa yhdessä Euroopan Investointipankin kanssa lainoja, jotka perustuvat erityiseen puitesopimukseen (Global Loan Agreement). Lainat on tarkoitettu kuntien energia-, ympäristönsuojelu- ja infrastruktuurikohteiden rahoittamiseen.

Kuntien takauskeskus aloitti toimintansa

Kuntien takauskeskuksen perustaminen oli merkittävä edistysaskel kuntasektorin kannalta. Näin luotiin selkeästi määritelty organisaatio, joka takaa kuntien ottamat lainat. Lähes kaikki Suomen kunnat tukivat voimakkaasti takauskeskuksen perustamista. Tämän uuden järjestelyn johdosta Kuntien eläkevakuutus voi keskittyä omien tehtäviensä hoitamiseen tulevana vuosikymmeninä, jolloin eläkemaksujen määrä kasvaa huomattavasti.

Kuntien takauskeskuksen perustaminen oli pitkä ja työläs prosessi, jota kohtaan esiintyi vastustusta joidenkin rahalaitosten taholta. Perustamisen tuloksena syntyi samanlainen organisaatio, joka on ollut toiminnassa muualla Euroopassa ja Japanissa jo useita vuosia. Kuntien takauskeskuksen perustamiseen ei tarvittu julkisia varoja emmekä odota tarvitsevamme tukea myöskään jatkossa. Uusi yksikkö muistuttaa hyvin pitkälti mitä tahansa vastaavaa takauslaitosta, jossa edunsaajat itse vastaavat omista veloistaan.

Uudet Kuntaobligaatit®

Ainoa takaisku kuluneena vuonna oli se, ettemme pystyneet laskemaan liikkeeseen uusia Kuntaobligatioita ennen kuin laki Kuntien takauskeskuksesta oli hyväksytty eduskunnassa. Olikin erittäin tärkeää, että meillä oli vihdoinkin joulukuussa mahdollisuus laskea liikkeeseen kaksi uutta Kuntaobligatiota kahden vuoden tauon jälkeen. Sijoittajien vastaanotto on ollut hyvin myönteistä, ja olemme tyytyväisiä pystyessämme toimimaan oman myyntihenkilöstömme voimin sijoitusmarkkinoilla. Odotukset Kuntaobligatioiden myynnistä ovat korkeat myös vuodelle 1997. Erityisen tärkeää myynti on nyt, kun lainojen kysyntä on kääntynyt nousuun ja yhteiseurooppalaiseen valuuttaan siirtymisen ajankohta tulee koko ajan lähemmäksi.

Luokituslaitokset ovat antaneet arvionsa Kuntien takauskeskuksen takaamista lainoista. Moody's antoi valuuttamääräisen pitkäaikaisen varainhankinnan luokitukseksi Aa1 ja markkamääräisen pitkäaikaisen varainhankinnan luokitukseksi Aaa. Standard & Poor's alensi joulukuussa markkamääräisen varainhankinnan luokitusta yhdellä pykälällä luokkaan AA+, kun taas valuuttamääräisen varainhankinnan luokitus pysyi entisellä tasolla eli AA-. Nämä luokitukset olivat voimassa vain muutaman päivän, kunnes Standard & Poor's vielä joulukuun aikana nosti valuuttamääräisen varainhankinnan luokituksen tasolle AA.

Ruotsalainen Kommuninvest i Sverige Ab laski tou-

kokuussa liikkeeseen oman obligaatiolainan Suomessa. Myynti tapahtui Kuntarahoituksen kautta suomalaisille piensijoittajille. Myynnin tulos oli erinomainen ja täytti sitä aukkoa, joka oli päässyt syntymään oltuamme pois kotimaisilta obligaatiomarkkinoilta.

Yhteiseurooppalainen valuutta tuo mukanaan haasteita

Yksi tärkeimmistä huolenaiheista kuluneena vuonna on ollut se, miten yhteiseurooppalainen valuutta vaikuttaa kuntasektoriin ja miten kuntasektori on valmis vastaanottamaan uuden valuutan. On odotettavissa, että varainhankinnasta syntyy kova kilpailu, kun euromääräinen arvopaperikauppa pääsee vauhtiin vuoden 1999 alussa. On myös odotettavissa, että euromääräisten arvopaperien liikkeeseenlaskijoita on valtava määrä sekä kotimaassa että muualla. Joudumme kohtaamaan kasvavaa kilpailua sijoituspääomista markkinoilla, jossa meillä on ollut jonkin verran kilpailuetua. Tasoittaaksemme tätä kehitystä korkeiden on pysyttävä vakaammalla tasolla kuin mitä ne ovat olleet koko Kuntarahoituksen kuuden toimintavuoden ajan.

Antolainaus kunnille tulee myös kohtaamaan kiristyvää ja vääristynyttäkin kilpailua, mikä ei ole täysin myönteinen asia. Yksi syy Kuntarahoitus Oy:n perustamiselle oli tarve purkaa pankkien tehokasta kartellia, joka oli syntynyt 1980-luvulla ja 1990-luvun alussa.

Suomessa ja ulkomailla on joukko rahalaitoksia,

jotka ovat saaneet tukea julkiselta sektorilta ja jotka nykyisin myöntävät lainoja kunnille. Tämä selvästi-kin vääristää kilpailua. Yhteiseurooppalaisen valuutan käyttöönotto vahvistaa entisestään tätä tilannetta näiden rahalaitosten hyväksi.

Kuntarahoitusta ja kunnat ovat jo aloittaneet valmistelut yhteisen valuutan käyttöönottoa varten. Rahamarkkinoilla ei enää ole markkamääräisiä noteerauksia tammikuun 1999 jälkeen, jos markkinat toimivat euron ehdoilla. Tämä tarkoittaa sitä, että kuntien ja Kuntarahoituksen kirjanpidossa ja pääomamarkkinoiminnassa täytyy ottaa huomioon muutokset heti vuoden 1999 alussa. Näiden asioiden lykkääminen ei palvele kenenkään etuja.

Yhteenveto

Vuosi 1996 oli hyvin monivivahteinen. Monet tapaamiset asiakkaidemme kanssa olivat antoisia ja vahvistivat hyvää yhteistyötä. Rahoitusallalla, koulutuksessa ja konsultoinnissa toivomme näiden kehitysnäkymien jatkuvan samansuuntaisina. Haluan tässä yhteydessä kiittää henkilökuntaamme, kunta-asiakkaitamme, sijoittajiamme ja monia muita yhteistyökumppaneitamme, jotka omalla panoksellaan vaikuttivat menestykselliseen vuoteemme. Päätavoittemme, joka on taata kunnille mahdollisimman alhaiset rahoituskustannukset, toteutui hyvin. Myös toinen tärkeä tavoite saavutettiin, kun pystyimme tarjoamaan korkeatasoisia sijoitusvaihtoehtoja sekä piensijoittajille että institutionaalisille sijoittajille.

KUNNALLISTALOUS RATKAISUJEN EDESSÄ

Kuntien toiminnan laajentumisesta ja taloudellisista menopaineista huolimatta kuntien toimintakulut ovat pysyneet hallinnassa. Sen ovat tehneet keskeisimmin mahdolliseksi menopuolella kuntien omat säästötoimet ja kustannusten alentamispäätökset sekä tulopuolella tulopoliittiset sopimukset ja yhteisöverotus. Kuntien rahoitusasema on ollut aina viime vuoteen saakka hyvä.

Epävarmuustekijöitä on kuitenkin koko ajan ilmasta. Paineet kuntien tehtävien laajentamiseksi, verotulopohja ja vähenevät valtionosuudet merkitsevät kansantalouden myönteisistä näkymistä huolimatta tarvetta tarkastella perusteellisesti kuntien tehtäviä ja toimintatapoja sekä niiden edellyttämiä voimavaroja.

Kuntien toimintakulujen kehitys

Kuntien toimintakulut olivat vuonna 1995 noin 105 miljardia markkaa. Uusimuotoiset liikelaitokset lisäsivät toimintakuluja noin viidellä miljardilla markalla.

Kansaneläkkeiden lisäosakustannusten poistuminen vuoden 1996 alusta vähensi toimintakuluja runsaat 4 miljardia markkaa. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun alentaminen alensi niin ikään kuntien menoja. Toimintakuluja puolestaan kasvattivat kuntien ansiotason kohoaminen, ammatillisten oppilaitosten kunnallistaminen, päivähoitovelvoitteen laajentaminen sekä toimeentulotukimenojen lisäys.

Vuonna 1997 toimintakuluja laskevat kuntien sosiaaliturvamaksujen alentaminen sekä luopuminen kuntien osuudesta kansaneläkkeensaajien asumistuen rahoitukseen. Nämä menojen säästöt on kuitenkin vä-

hennetty kuntien valtionosuuksista. Opetustoimessa ns. ylläpitäjämallin toteuttaminen laskee huomattavasti kuntien opetustoimen kirjattavia toimintamenoja, toimintatuloja ja valtionosuuksia. Rahoitustasapainoon mallin toteuttamisen vaikutus on kuitenkin lähes neutraali.

Kuntien toimintakuluja kasvattavat vuonna 1997 kuntien ansiotason kohoaminen, ammatillisten oppilaitosten kunnallistamisen loppuunsaattaminen ja kunnallisten palvelujen kysynnän kasvu. Myös arvonalisäveron palautusten takaisinperintä muuttuu täysimääräiseksi.

Verotulot ja valtionosuudet

Kuntien verotulot olivat vuonna 1995 noin 58,3 miljardia markkaa ja vuonna 1996 noin 61 miljardia markkaa. Vuoden 1997 talousarvioissa kuntien verotulot kasvavat noin 3 % eli 2 miljardia markkaa. Eri-tyistä epävarmuutta on yhteisöveron kertymän kohdalla.

Kuntien käyttötalouden valtionosuudet olivat vuonna 1995 noin 38 miljardia markkaa. Valtionosuuksien leikkaukset ja kansaneläkkeiden lisäosakustannusten poistamisen nettoutus vähensivät valtionosuuksia vuonna 1996 yhteensä 8 miljardia markkaa. Valtionosuuksia kasvattivat jonkin verran ammatillisten oppilaitosten kunnallistamisesta aiheutuva valtionosuuksien lisäys ja lasten päivähoitovelvoitteen laajentaminen.

Vuonna 1997 käyttötalouden valtionosuudet supistuvat edelleen jyrkästi eli noin kolmanneksen. Kuntien käyttötalouden valtionosuudet olivat vuon-

na 1996 noin 30 miljardia markkaa, niin vuonna 1997 ne ovat noin 22 miljardia markkaa. Valtionosuuksien jyrkkä supistuminen aiheutuu valtiontaloudellisista ongelmista johtuvista valtionosuuksien 2,5 miljardin markan tasoleikkauksista sekä siitä, että kuntien valtionosuuksia vähennetään sosiaaliturvamaksujen alentamisen vuoksi ja siitä, että kuntien osuudesta kansaneläkkeensaajien asumistukeen luovutaan. Viimeksi mainittujen osalta tosin menotkin laskevat vastaavasti. Valtionosuudet vähenevät myös opetustoimen ns. ylläpitäjämallin vuoksi sekä siksi, että kuntien kirjanpidossa työllisyystuki siirtyy valtionosuuksista toimintatuottoihin. Opetustoimen valtionosuusmallin muutoksen vuoksi kuntien käyttötalouden valtionosuudet vuosina 1996 ja 1997 eivät ole vertailukelpoisia.

Kuntien käyttötalouden valtionosuuksien suhde kuntien toimintakuluihin supistuu dramaattisesti vuodesta 1995 vuoteen 1997. Vuonna 1995 toimintakuluista katettiin noin kolmannes käyttötalouden valtionosuuksilla, vuonna 1997 suhdeluku on noin viidenes. Luvuista on poistettu kuntien osuudet kansaneläkkeiden lisäosakustannuksiin ja asumistukimenoihin.

Kuntien vuosikate

Kuntien vuosikate oli vuonna 1995 noin 11,5 miljardia markkaa ja vuonna 1996 arviolta noin 8 miljardia markkaa.

Vuonna 1997 vuosikate alenee tasolle, joka ainakin joissakin kunnissa saattaa vaarantaa välttämättömien peruspalvelujen ja investointien toteuttamista. Investointitoiminnan ylläpitäminen merkinneekin useille kunnille huomattavaa lainanottoa tai toimintapäätöksen supistamista. Verotulojen arvioitu lievä kasvu ei riitä kompensoimaan valtionosuuksien vähenemistä eikä arvonnäköveron palautusten takaisinperinnän kasvua.

Pidemmän aikavälin talousnäköymät

Kuntatalouden kehitystä on arvioitu Kuntaliitossa myös pidemmällä aikajaksolla aina vuoteen 1999 saakka. Arvioita on tehty ns. peruslaskelman ja hitaan kasvun vaihtoehtojen pohjalta.

Peruslaskelmassa oletetaan kokonaistuotannon määrän kasvavan keskimäärin 3,5 % vuodessa ja työt-

tömyysasteen laskevan 13 %:iin vuoteen 1999 mennessä. Hitaan kasvun vaihtoehdossa kansantuote kasvaisi samalla aikajaksolla keskimäärin 2 % vuodessa ja työttömyys alenisi vuoteen 1999 mennessä noin 15 %:iin.

Kummankin vaihtoehdon toteutuessa kuntien menot suhteessa bruttokansantuotteeseen alenisivat tarkastelukaudella. Kuntien tulojen rakenne muuttuisi siten, että verotulojen osuus tulorahoituksessa kasvaisi ja valtionosuuksien vähenisi.

Perusvaihtoehdon mukaan kuntien vuosikate jäisi nettoinvestointeja pienemmäksi vuodesta 1997 alkaen ja olisi vuonna 1999 noin 3,1 miljardia markkaa. Hitaan kasvun vaihtoehdossa vuosikate kääntyisi negatiiviseksi vuonna 1998 ja olisi tarkastelukauden lopussa - 2,8 miljardia markkaa.

Vuoden 1997 talousarvioiden laadinta tuotti suuressa osassa kuntia varsin suuria vaikeuksia. Ongelmat kärjistyvät, mikäli talouskehitys ei toteudu arvioidulla tasolla. Kuntien väliset taloudelliset erot kasvaisivat ja joidenkin kuntien asema muodostuisi kriittiseksi.

Rakenneratkaisut

Jotta kunnat selviytyvät tehtävistään, on niiden rahoituspohjan ja palvelurakenteen ohella myös kuntarakenteen perusteellinen uudelleenarviointi välttämätöntä. On pohdittava, ovatko kuntien palveluvelvoitteet, toimintatavat ja kuntayksiköiden toimivuus oikeassa suhteessa käytettävissä oleviin voimavaroihin. Myös rahoitusrakenteen ennakkoluuloton läpikäynti on edessä.

Asiakaslähtöisyys, toimintakykyisyys ja verkottuminen ovat tulevaisuuden avainsanoja. Oma taloudellinen ja toiminnallinen päätösvalta ja vastuu tuovat vakautta asioiden hoitamiseen. Kansainvälistyminen, Euroopan unionin jäsenyys sekä Euroopan talous- ja rahaliiton mahdollinen jäsenyys edellyttävät kunnilta omaa niin henkistä kuin taloudellistakin toimintakykyä. Valtiovallan on omilla toimenpiteillään kannustettava kuntia onnistumaan.

Varatoimitusjohtaja Pekka Alanen

Suomen Kuntaliitto

TOIMINTAKERTOMUS

Vuosi 1996 oli merkityksellinen Kuntarahoituk-
sen tulevan toiminnan kannalta. Yhtiö sai va-
rainhankinnalleen uuden takaajan, kun laki Kuntien
takauskeskuksesta tuli voimaan 1.7.1996. Takauskes-
kus voi lain mukaan myöntää takauksia kuntasekto-
rin omien luottolaitosten varainhankinnalle, jota käy-
tetään antolainaukseen kuntasektorille. Kuntarahoi-
tuksen 2.12.1996 jälkeen tehdyille varainhankinnalle
haetaan takauskeskuksen takaus. Kuntarahoituksen
Kuntien eläkevakuutuksen takauksella toteutettu va-
rainhankinta, 2.12.1996 tasearvoltaan yhteismäärältään
6.005 miljoonaa markkaa, säilyy erääntymiseensä
asti ennallaan.

Kuntien lainatarpeet kääntyivät selvään kasvuun
vuoden 1996 aikana. Valtionosuuksien leikkauksien
jatkaminen ja kertalyhenteisten lainojen erääntymi-
nen olivat merkittävimpiä kuntien lainanottotarpei-
siin vaikuttavia tekijöitä.

Yhteistyö pohjoismaisten kuntarahoitajien kanssa
on jatkunut tiiviinä. Toukokuussa Kuntarahoitus aloit-
ti Kommuninvest i Sverige AB:n ensimmäisen mark-
kamääräisen obligaatiolainan myynnin suomalaisille
sijoittajille. Lainaa myytiin lokakuun loppuun asti 60
miljoonan markan edestä.

Yhtiön tase oli tilinpäätöshetkellä 6.647 miljoonaa
markkaa. Tase pieneni edellisvuodesta 887 miljoonaa
markkaa. Vuoden aikana erääntyivät Kuntarahoituk-
sen historian kaksi suurinta jvk-lainajärjestelyä, mää-
riltään 891 miljoonaa Suomen markkaa ja 240 mil-
joonaa ecua.

Yhtiön vakavaraisuussuhde vuosina 1992-1996:

1992	23 %
1993	33 %
1994	35 %
1995	45 %
1996	44 %

Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukainen
vähimmäisvaatimus on 8 %. Yhtiöllä ei ole ollut toi-
mintansa aikana järjestämättömiä saamisia tai luotto-
tappioita. Yhtiön osakepääoma on 38 miljoonaa mark-
kaa, omat varat ovat yhteensä 50,2 miljoonaa mark-
kaa. Yhtiö on kokonaan Kuntien eläkevakuutuksen
omistama luottolaitos.

Antolainaus

Kuntarahoituksen antolainat myönnetään pääsääntöi-
sesti kunnille tai kuntayhtymille. Kunnan tai kunta-
yhtymän takauksella lainoja voidaan myöntää myös
kuntien kokonaan omistamille tai niiden määräämis-
vallassa oleville yhteisöille.

Kuntarahoituksen antolainakanta oli vuoden 1996
lopussa 6.154 miljoonaa markkaa. Lainoista 76 % on
markkamääräisiä ja 24 % valuuttamääräisiä. Kunnat
ottivat uusia lainoja Kuntarahoituksen kautta tilivuon-
na yhteismäärältään 1.484 miljoonalla markalla. An-
tolainaus viisinkertaistui vuoteen 1995 verrattuna.
Kaikki uudet lainat olivat markkamääräisiä. Valtaosa
lainoista oli lyhennysohjelmaisia. Antolainoja erään-
tyi vuoden aikana yhteensä 2.092 miljoonaa mark-
kaa. Vuoden 1996 lopussa pitkäaikaisten antolainoi-
den lukumäärä oli 768 kappaletta. Laina-asiakkaiden
määrä oli 363, kun se vuoden 1995 lopussa oli 373
kappaletta. Lyhytaikaisia lainoja yhtiö ei ole antanut
lainkaan.

Uusia kuntatodistusohjelmia allekirjoitettiin 5 kap-
paletta. Kuntatodistusohjelmia oli toimintavuoden
lopussa yhteensä 93 kappaletta ja niiden yhteismäärä
oli 1.987 miljoonaa markkaa. Kuntatodistusten välit-
täminen pysyi vilkkaana, vuoden aikana välitettyjen
kuntatodistusten kokonaismäärä oli 1.779 miljoonaa

markkaa.

Leasingomaisuuden kirjanpitoarvo toimintavuoden lopussa oli 553.000 markkaa.

Varainhankinta

Yhtiö perusti Kuntaobligaatioiden liikkeeseenlaskuun käytettävän Kuntaobligaatio-ohjelman, jossa liikkeessä olevien lainojen yhteenlaskettu määrä voi olla enintään 1.500 miljoonaa markkaa. Järjestely on Suomen ensimmäinen joukkovelkakirjalainaohjelma, jonka alla voi laskea liikkeeseen Helsingin Arvopaperipörssissä listattuja lainoja. Kuntarahoitus laski ohjelman puitteissa liikkeeseen ensimmäiset Kuntaobligaatiolainat 11. joulukuuta. Lainat olivat kertalyhenteisiä, kiinteäkorkoisia, joista toinen erääntyy 15. syyskuuta 1999 ja toinen 15. syyskuuta 2001. Lainojen merkintäaika jatkuu vuoden 1997 puolella.

Kuntarahoitus aloitti yhteistyön Euroopan Investointipankin kanssa. Kesäkuussa tehtiin sopimus 200 miljoonan markan limiittiluotosta. Sopimuksen puitteissa yhtiö välittää rahoitusta kuntasektorin infrastruktuuri-, ympäristönsuojelu- ja energiahankkeisiin. Ensimmäiset kohteet on jo rahoitettu ja neuvottelut uusista rahoituskohteista ovat vireillä.

Yhtiöllä on neljän miljardin markan suuruinen EMTN-ohjelma, joka on puitesopimus velkasitoumuksen liikkeeseenlaskua varten euromarkkinoilla. Toimintavuonna yhtiö laski liikkeeseen EMTN-varainhankintajärjestelyjä yhteensä 1.163 miljoonan markan edestä.

Muun pitkäaikaisen varainhankinnan määrä vuonna 1996 oli 98 miljoonaa markkaa. Lyhytaikaista varainhankintaa yhtiöllä oli vuoden lopussa 611 mil-

joonaa markkaa. Vuoden aikana erääntyi velkoja yhteensä 2.687 miljoonaa markkaa. Koko varainhankinnan määrä tilinpäätöshetkellä oli 6.222 miljoonaa markkaa. Varainhankinnasta on 57 % markkamääräistä ja 43 % valuuttamääräistä.

Riskienhallinta

Kuntarahoituksen toiminnan tarkoituksena on kuntasektorin rahoitustarpeiden tyydyttäminen mahdollisimman kustannustehokkaasti. Kuntien välillisesti omistamana ja takaamana yhtiö ei pyri liiketoiminnassaan voiton maksimointiin, jonka vuoksi myös riskinotto on minimoitu.

Yhtiöllä on avointa valuutta- ja korkoriskiä hyvin rajoitetusti. Riskeiltä suojautumiseen käytetään koron- ja valuuttavaihtosopimuksia sekä termiinejä. Myös muita johdannaisinstrumentteja voidaan käyttää tarvittaessa suojautumiseen. Lainojen nostoajankohtien ja lainaehtojen yhdenmukaistamisella pyritään edelleen parantamaan riskienhallintaa.

Yhtiöllä on käytössään asianmukainen riskienhallintaohjelmisto sekä korko- ja valuuttariskien että sopimusvastapuoliriskien seurantaan. Sopimusvastapuolille on asetettu luottokelpoisuuteen perustuvat kriteerit ja sisäiset riskilimiitit. Yhtiön antolainasalkkua voidaan pitää lähes luottoriskittömänä, koska asiakaina on ainoastaan kuntia ja kuntayhtymiä sekä sellaisia kuntasidonnaisia yhteisöjä, joiden lainoilla on kunnan omavelkainen takaus. Myös sijoitustoiminnassa noudatetaan varovaista suhtautumista luottoriskeihin. Pääosa likvideistä varoista on aina sijoitettuna Suomen valtion velkasitoumuksiin tai obligaatioihin. Yhtiö raportoi säännöllisesti toiminnastaan Suomen

Pankille ja Rahoitustarkastukselle.

Henkilöstö ja hallinto

Yhtiön henkilökunnan määrä oli toimintavuoden lopussa neljätoista henkilöä. Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään neljä ja enintään kuusi jäsentä. Varsinainen yhtiökokous valitsi 5.3.1996 yhtiön hallituksen.

Hallitus

Simo Lämsä, puheenjohtaja
toimitusjohtaja, Kuntien eläkevakuutus

Pekka Alanen
varatoimitusjohtaja, Suomen Kuntaliitto

Leif Engfelt
johtaja, Suomen Kuntaliitto

Marja Kauppila
luottopäällikkö, Kuntien eläkevakuutus

Erkki Pekkarinen
rahoitusjohtaja, Kuntien eläkevakuutus

Seppo Perttula
varatoimitusjohtaja, Kuntien eläkevakuutus

Yhtiöllä on 12-jäseninen neuvottelukunta, jonka tehtävänä on antaa lausuntoja ja suosituksia sekä neuvoa ja ohjata yhtiötä sen toimintaedellytyksiin ja niiden kehittämiseen liittyvissä asioissa. Neuvottelukunta kokoontui kerran vuoden 1996 aikana.

Neuvottelukunta

Arto Laitinen, puheenjohtaja
kunnallistalousasiain päällikkö,
Suomen Kuntaliitto

Christel von Martens, varapuheenjohtaja
kehittämispäällikkö, Suomen Kuntaliitto

Håkan Fant
talouspäällikkö, Mustasaaren kunta

Riitta Hallberg
kaupunginsihteeri, Viitasaaren kaupunki

Aaro Honkola
kaupunginkamreeri, Seinäjoen kaupunki

Hannu Horto
rahoitusjohtaja, Kotkan kaupunki

Marjatta Keisu
kunnanjohtaja, Limingan kunta

Tapio Korhonen
rahoitusjohtaja, Helsingin kaupunki

Mika Mäkinen
rahoituspäällikkö, Turun kaupunki

Karl-Gustaf Lindström
talousjohtaja, Kirkkonummen kunta

Simo Paasilta
kunnanjohtaja, Halikon kunta

Matti Tölli
kaupunginkamreeri, Kemin kaupunki

Yhtiön tilintarkastajina toimivat Arthur Andersen Kihlman Oy KHT-yhteisö, vastuunalaisena tilintarkastajana KHT Erkki Mitro ja KHT-tilintarkastaja Jaakko Pohtio sekä varatilintarkastajana KHT, JHTT Eero Prepula.

TASE

(1.000 mk)

	31.12.1996		31.12.1995	
VASTAAVAA				
KÄTEISET VARAT				
Kassa		3		6
SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA JA KESKUSPANKEILTA				
Saamiset luottolaitoksilta				
Vaadittaessa maksettavat	533		612	
Muut	<u>8.701</u>	9.234	<u>4.600</u>	5.212
SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ		6.154.090		6.758.379
LEASINGKOHTEET		553		897
SAAMISTODISTUKSET				
Julkisyhteisöiltä	219.572		112.038	
Muilta	<u>40.619</u>	260.191	<u>361.287</u>	473.325
OSAKKEET JA OSUUDET		60		60
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		444		-
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja kalusto		1.510		1.018
MUUT VARAT				
Maksujenvälityssaamiset		2		-
SIIRTOSAAMISET JA MAKSETUT ENNAKOT				
Korot	219.307		291.910	
Muut	<u>1.856</u>	221.163	<u>3.558</u>	295.468
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u><u>6.647.250</u></u>		<u><u>7.534.365</u></u>

TASE

(1.000 mk)

	31.12.1996		31.12.1995	
VASTATTAVAA				
VIERAS PÄÄOMA:				
VELAT LUOTTOLAITOKSILLE JA KESKUSPANKEILLE				
Luottolaitoksille				
Muut		189.631		157.967
YLEISEEN LIIKKEESEEN LASKETUT VELKAKIRJAT				
Joukkovelkakirjalainat	5.421.192		6.758.107	
Muut	611.013	6.032.205	-	6.758.107
SIIRTOVELAT JA SAADUT ENNAKOT				
Korot	198.848		271.119	
Muut	176.410	375.258	299.372	570.491
VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
Yleinen tappiovaraus		9.819		7.619
OMA PÄÄOMA:				
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma	38.000		38.000	
Varavarasto	2.335	40.335	2.335	40.335
Vapaa oma pääoma				
Aikaisempien tilikausien tappio	-154		-169	
Tilikauden voitto	156	2	15	-154
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>6.647.250</u>		<u>7.534.365</u>

TULOSLASKELMA

(1.000 mk)

	1.1.-31.12.1996	1.1.-31.12.1995
KORKOTUOTOT		
Saamisista luottolaitoksilta	2.238	958
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	525.081	638.579
Saamistodistuksista	30.642	29.813
Muut korkotuotot	<u>898</u>	<u>218</u>
	558.859	669.568
LEASINGTOIMINNAN NETTOTUOTOT	180	347
KORKOKULUT		
Veloista luottolaitoksille	5.687	6.987
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	567.385	630.736
Muut korkokulut	<u>-29.284</u>	<u>18.206</u>
	-543.788	-655.929
RAHOITUSKATE	15.251	13.986
PALKKIOTUOTOT	444	35
PALKKIOKULUT	-4.589	-4.018
ARVOPAPERIKAUPAN JA VALUUTTATOIMINNAN KATE		
Arvopaperikaupan kate		
Saamistodistuksista	1.891	1.758
Valuuttatoiminnan kate	<u>365</u>	<u>-358</u>
	2.256	1.373
MUUT TOIMINTATUOTOT	11	-
HALLINTOKULUT		
Henkilökulut		
Palkkakulut	2.971	2.634
Eläkekulut	508	429
Muut sosiaalikulut	130	313
Muut henkilökulut	<u>284</u>	<u>113</u>
Muut hallintokulut	<u>3.867</u>	<u>3.489</u>
	-7.760	-6.675
POISTOT	-562	-457
MUUT TOIMINTAKULUT	<u>-2.599</u>	<u>-3.054</u>
LIIKEVOITTO	2.452	1.190
VAPAAEHTOISTEN VARAUSTEN MUUTOS		
Yleisen tappiovarauksen muutos	-2.200	-1.150
VÄLITTÖMÄT VEROT	<u>-96</u>	<u>-25</u>
TILIKAUDEN VOITTO	<u>156</u>	<u>15</u>

RAHOITUSLASKELMA

(1.000 mk)

VAROJEN HANKINTA	1996	1995
OMA RAHOITUS		
Tilivuoden voitto	156	15
Poistot käyttöomaisuudesta	1.132	1.491
Varausten muutos	2.200	1.150
VIERAAN PÄÄOMAN MUUTOS		
Lyhytaikainen vieras pääoma	415.781	67.708
Pitkäaikainen kotimainen vieras pääoma	-982.097	12.686
Pitkäaikainen ulkomainen vieras pääoma	<u>-323.155</u>	<u>-321.136</u>
YHTEENSÄ	-885.983	-238.086
VAROJEN KÄYTTÖ		
SAAMISTEN MUUTOS		
Kassa ja saamiset kotimaisilta pankeilta	4.019	-28.970
Luotot yleisölle	583.411	198.396
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-1.187.700	-268.067
Muut kotimaiset saamiset	-2.416	3.367
Ulkomaiset saamiset	-11.551	-7.892
SIJOITUSTEN MUUTOS		
Vaihto-omaisuus	-273.471	-134.109
Käyttöomaisuus ja muu omaisuus	<u>1.725</u>	<u>-811</u>
YHTEENSÄ	-885.983	-238.086

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 31.12.1996

1. Taseen vastaavien erä "Saamistodistukset" ja vastattavien erä "Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat" eriteltyinä

Vastaavat:	
Sijoitustodistukset	4.955.811
Valtion velkasitoumukset	170.589.652
Kuntatodistukset	10.174.973
Muut joukkovelkakirjalainat	74.470.840
	<hr/>
	260.191.276
Vastattavat:	
Joukkovelkakirjalainat	5.421.191.941
Muut	611.012.866

2. Velkojen ja saamisten jäljellä olevaan juoksuajkaan perustuva maturiteettijakauma

	0-3 kuukautta	3-12 kuukautta	1-5 vuotta	yli 5-vuotta
Saamiset luottolaitoksilta	9.234.256	-	-	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	299.963.935	821.317.464	2.839.794.393	2.193.014.658
Saamistodistukset	65.908.865	120.818.968	69.088.443	4.375.000
Velat luottolaitoksille	-	-	151.931.040	37.700.000
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	911.069.207	787.647.162	2.859.126.381	1.474.362.057

3. Omaisuus- ja velkaerien jakautuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin

	FIM	Ulkomaan raha
Saamiset luottolaitoksilta	8.968.614	265.642
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4.684.869.213	1.469.221.237
Saamistodistukset	260.191.276	-
Velat luottolaitoksille	37.700.000	151.931.040
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3.539.085.850	2.493.118.957

4. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä eriteltyinä sektoreittain

Yritykset	458.972.284
Julkisyhteisöt	5.673.161.215
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	21.956.951

Kaikessa antolainauksessa yrityksille, julkisyhteisöille ja voittoa tavoittelemattomille yhteisöille on kunnan tai kaupungin takaus.

5. Taseen erässä "Saamistodistukset" ei ole muista kuin luovutettavaksi tarkoitettuja saamisia.

6. Kuntarahoitus Oy:llä ei ole järjestämättömiä ja muita 0-korkoisia saamisia.

7. Kuntarahoitus Oy:llä ei ole debenttuureja ja muita saamisia, joilla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla veloilla.

8. Kuntarahoitus Oy ei ole antanut luottoja ja takauksia hallituksen jäsenille, toimitusjohtajalle eikä tilintarkastajille.

9. Leasingkohteet

Koneet ja kalusto	552.868
-------------------	---------

10. Kuntarahoitus Oy:n taseessa olevat saamistodistukset ovat luovutettavaksi tarkoitettuja.

11. Saamistodistusten todennäköisen luovutushinnan ja sitä alhaisemman kirjanpitoarvon erotusten yhteenlaskettu määrä: 1.278.000.

12. "Aineelliset hyödykkeet" ja "Aineettomat hyödykkeet" tase-erät.

	Aineelliset hyödykkeet	Aineettomat hyödykkeet
Kirjanpitoarvo tilikauden alussa	1.017.839	0
+ hankintamenojen lisäykset tilikautena	1.050.366	448.078
- tilikaudella tehdyt poistot	558.378	3.734
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	1.509.827	444.344

13. Vastuut ja vakuudet

Käteispantti Kuntien eläkevakuutukselle	6.310.402.285
Käteispantti Kuntien takauskeskukselle	58.980.000

14 a) Velkojen nimellisarvon ja sitä alhaisemman kirjanpitoarvon yhteismäärä

Joukkovelkakirjalainat	9.283.378
Muut	3.987.134

14 b) Velkojen kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman nimellisarvon yhteismäärä

Joukkovelkakirjalainat	6.949.319
------------------------	-----------

15. Kuntarahoitus Oy:n toimialana on luottolaitostoiminta ja markkina-alueena on Suomi.

16. Leasingtoiminnan nettotuotot

Leasingvuokratuotot	716.186
Leasingkohteiden luovutusvoitot	34.027
Suunnitelman mukaiset poistot	-570.387
Yhteensä	179.826

17. Tuloslaskelman kohdat "Muut toimintatuotot" ja "Muut toimintakulut" eriteltyinä

Muut toimintatuotot	
Muut tuotot	11.270
Muut toimintakulut	
Vuokratulot	610.396
Muut kulut	1.988.730

18. Kuntarahoitus Oy:llä ei ole luotto- ja takaustappioita.

19. Taseen ulkopuoliset sitoumukset ja vastuut

Sitovat luottolupaukset	252.155.000	
		Kohde-etuuksien arvot Suojaamistarkoituksessa tehdyt
<hr/>		
Korkojohdannaiset		
Asetetut optiosopimukset	150.000.000	
Koronvaihtosopimukset	1.084.019.000	
Valuuttajohdannaiset		
Terminisopimukset	46.160.000	
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	2.627.006.000	
		Sopimusten luottovasta-arvo
<hr/>		
Korkojohdannaiset sopimukset	32.671.000	
Valuuttajohdannaiset sopimukset	489.450.000	

20. Yhtiö on kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (KVTEL) alainen.

21. Kuntarahoitus Oy:n tarjoamat omaisuudenhoitopalvelut

Kuntarahoitus Oy tarjoaa Kuntaobligaatioasiakkaille ilmaisen säilytyspalvelun, johon sisältyy fyysisten arvopaperien säilyttäminen yhtiön toimesta sekä korkojen ja pääoman maksaminen suoraan asiakkaiden tileille.

22. Kuntarahoitus Oy:n koko osakekannan omistaa Kuntien eläkevakuutus.

23. Saamiset ja velat Kuntien eläkevakuutukselta (omistaja)

Siirtosaamiset	5.500
Siirtovelat	3.547.085

24. Ulkomaan rahan määräiset erät

Saamiset ja velat on muutettu Suomen markkoiksi käyttäen Suomen Pankin tilinpäätöspäivän keskikurssia. Arvostuksesta syntyneet kurssierot sisältyvät tuloslaskelman erään valuuttatoiminnan kate.

25. Omaisuuden jakautuminen luovutettavaksi tarkoitettuihin ja muihin arvopapereihin

Kuntarahoitus Oy:n omat liikkeeseen laskemat väliaikaisesti kaupankäyntitarkoituksessa takaisinostetut joukkovelkakirjalainat ovat vaihto-omaisuutta. Muut luovutettavaksi tarkoitettut saamistodistukset kuten valtion velkasitoumukset, valtion obligaatiot ja sijoitustodistukset ovat rahoitusomaisuutta. Erät on arvostettu rahoitustarkastuksen ohjeiden mukaisesti.

26. Poistoperiaatteet

Koneet ja kalusto poistetaan suunnitelman mukaisesti tasapoistoina 5 vuodessa, ATK-laitteet ja -ohjelmat tasapoistoin 4 vuodessa ja muut pitkävaikutteiset menot tasapoistoin 10 vuodessa. Leasingkalustosta on tehty suunnitelman mukaiset poistot, jotka perustuvat leasing-sopimusten kestoajkaan.

KUNTARAHOITUS OY:N TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	1996	1995	1994	1993	1992
Liikevaihto, mmk	562	672	647	634	436
Liikevoitto/-tappio	2,5	1,2	0,2	-0,2	6,0
%-osuus liikevaihdosta	0,5	0,2	-	-	1,4
Oman pääoman tuotto-%	4,8	2,5	-	-	9,8
Omavaraisuusaste-%	0,8	0,6	0,6	0,6	0,7
Tuotto-kulu -suhde	1,2	1,1	1,0	1,0	1,6

Liikevaihtona ilmoitetaan korkotuottojen, leasingtuottojen, palkkiotuottojen, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan katteen sekä muiden toimintatuottojen yhteenlaskettu määrä.

Liikevoitto tai -tappio saadaan suoraan tuloslaskelmasta.

Oman pääoman tuotto-% (ROE) tunnusluku lasketaan seuraavasti:

$$\frac{\text{liikevoitto/-tappio} - \text{verot}}{\text{oma pääoma} + \text{vapaaehtoiset varaukset}} \times 100$$

(vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Omavaraisuusaste-% tunnusluku lasketaan seuraavasti

$$\frac{\text{oma pääoma} + \text{vapaaehtoiset varaukset}}{\text{taseen loppusumma}} \times 100$$

Tuotto-kulu -suhde

$$\frac{\text{rahoituskate} + \text{palkkiotuotot} + \text{arvopaperikaupan ja} \\ \text{valuuttatoiminnan kate} + \text{muut toimintatuotot}}{\text{palkkiokulut} + \text{hallintokulut} + \text{poistot} + \text{muut toimintakulut}}$$

TILIKAUDEN TULOS JA VOITON KÄYTTÖ

Tilinpäätös osoittaa voittoa 156.086,98 markkaa.

Hallitus esittää, että tilikauden voitto jätetään vapaaseen pääomaan ja että osinkoa ei jaeta.

Helsingissä 28. tammikuuta 1997

KUNTARAOHTUS OY

Simo Lämsä
hallituksen puheenjohtaja

Erkki Pekkarinen
hallituksen jäsen

Leif Engfelt
hallituksen jäsen

Pekka Alanen
hallituksen jäsen

Seppo Perttula
hallituksen jäsen

Marja Kauppila
hallituksen jäsen

Nicholas Anderson
toimitusjohtaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Kuntarahoitus Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Kuntarahoitus Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.-31.12.1996. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista kos-

kevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös voidaan vahvistaa ja vastuuvapaus myöntää hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys tilikauden voiton käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 30. tammikuuta 1997

ARTHUR ANDERSEN KIHLMAN OY

KHT-yhteisö

Erkki Mitro

Jaakko Pohtio

KHT

KHT

